

NOT: Belediyelerin dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi yapması durumunda Valiliklerce istenecek belgeler hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-2565576
Konu: GÖRÜŞ (Ortak Hizmet Projesi Hk.)

09/02/2022

..... VALİLİĞİNE
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü)

İlgi: 17.12.2021 tarihli ve 2472762 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile Büyükşehir Belediyesine ait ilçesi Mahallesi sınırları içerisinde yer alan “Okul Binası ve Depo ve Arsası” vasıflı ... da 117 parsel numaralı taşınmazın 5393 sayılı Belediye Kanunu ile Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 25.11.2021 tarihli ve 2021/354 sayılı kararı gereğince 5 yıl süre ile Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından “Kültür ve Sosyal Etkinliklerde” faaliyet gerçekleştirmek üzere ortak hizmet projesi kapsamında kullanılması planlanmakta olduğu, söz konusu dernek ile imzalanmış protokolün İdarenize gönderildiği ve 5393 sayılı Kanun'un 75 inci maddesinin (c) bendi gereğince Büyükşehir Belediyesi ile Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği arasında ortak hizmet projesi kapsamındaki çalışmaların yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesi talep edildiği belirtilerek bu kapsamdaBüyükşehir Belediye Başkanlığı'nın, Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği ile protokolde belirtilen amaç ve kapsamda ortak hizmet projesi yürütmesinin uygun olup olmadığı, uygun olması durumunda ne tür bilgi ve belgelerin talep edileceği hususunda Bakanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75 inci maddesinde “Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) **Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.**

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.

(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/11 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/11 md.) Afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri (...) (3) vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir.” hükmü yer almaktadır.

Sayıştay Başkanlığının 2020 Yılına ait bir Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda “...

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereği, belediyeler kendi mülkiyetindeki taşınmazları, sadece asli görev ve hizmetlerinde kullanmak üzere mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilmektedir.

Bununla birlikte 02.02.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 16.10.2017 T. 2017/1 E., 5415/1 K. sayılı Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararına göre; belediyeler, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taşınmaz tahsis edebileceklerdir.

...

Belediye tarafından bahsi geçen taşınmaz tahsislerinin ortak projesi kapsamında dernek ve vakıflara yapıldığı bildirilmişse de ortak hizmet projesi belediyenin görev ve sorumluluk alanı içerisindeki somut bir konuya ilişkin olmalıdır. Dernek ve vakıflara belediye taşınmazlarının uzun süre kullandırılması ortak hizmet projesi değil tahsis niteliğindedir. **Dolayısıyla ortak hizmet projesi adı altında da olsa dernek ve vakıflara taşınmaz tahsisi yapılamaz.** Kaldı ki ortak hizmet projesi yapılması ile sadece kamu idareleri ile mahalli idarelere taşınmaz tahsisi yapılabileceği aynı maddede düzenlenmiş ve açık bir şekilde kamu idareleri ile mahalli idareler dışında hiçbir gerçek ya da tüzel kişiye taşınmaz tahsisi yapılamayacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararı çerçevesinde tahsisli taşınmazların mevzuata uygun hale getirilmesi gerekmektedir.” denilmektedir.

Sayıştay 3. Dairesinin 27.05.2021 tutanak tarihli ve 383 K., 203 sayılı ilamında “...

Mevzuat hükümlerinden ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere ortak hizmet projesi ile yardım birbirinden farklı kavramlar olup, ortak hizmet projesinde belediye ve dernek, gerçekleştirilecek hizmette iş bölümü yapmalıdırlar ve belli şartların sağlanması gerekmektedir. Yardım ise tek taraflı olup karşılıksızdır. Dolayısıyla belediyelerin ortak hizmet projeleri dışında dernek, vakıf, birlik ve benzeri kuruluşlara yardım suretiyle katkı sağlaması mümkün değildir.

...” denilmekte olup yine Sayıştay 4. Dairesinin 10.12.2019 tutanak tarihli ve 213 K., 29 sayılı ilamında “**TAŞINMAZ TAHSİSİ**

..... Belediyesi tarafından kiralanan ve kira bedeli Belediye bütçesinden ödenen taşınmazın, Derneğin kullanımına verildiği görülmüştür.

...

Buna göre, 5393 sayılı Kanunun 75’inci maddesi gereği belediyelerin, dernek ve vakıflar ile yalnızca kendi görev ve sorumluluk alanına giren konularda ortak hizmet projesi gerçekleştirebilmeleri imkanı bulunmakta olup, anılan taraflar arasında yürütülen herhangi bir ortak hizmet projesi de bulunmamaktadır.

Sorumluların savunmalarında beyan ettikleri gibi taşınmazın kullanımının Kaymakamlığına verilmiş olması, yapılan işlemin niteliğini değiştirmemektedir. Şöyle ki, kiralama yapmak suretiyle edinilen taşınmazın derneğin kullanımına verilmesiyle derneğe mali

destek sağlanmış olunmaktadır. Yapılan kira sözleşmesinde kiralanan taşınmazın Derneği için kullanılacağı açıkça belirtilmekte olup, anılan dernek ile 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi kapsamında mütalaa edilebilecek bir hizmet projesi de bulunmamaktadır.

Bu itibarla Belediyesi tarafından kiralanan taşınmazın Derneğine tahsis edilerek kira bedelinin bütçeden ödenmesi sonucu neden olunan kamu zararı tutarı TL'nin sorumlularına ortaklaşa ve zincirleme 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereğince işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine, ... ” karar verilmiştir.

Yukarıda belirtilen hükümlerinin değerlendirilmesinde, belediyeler belediye meclisinin kararı üzerine görev ve sorumluluk alanlarına giren mahalli müşterek nitelikteki somut bir konuda ve iş bölümü çerçevesinde yapacağı anlaşmaya uygun olarak kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği, diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ve taşınmaz tahsisi konusunu içermeyen ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği, Büyükşehir Belediyesi ile Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği arasında yapılacak ortak hizmet projesinin yürütülüp yürütülemeyeceği konusu Valiliğiniz takdirinde olup konuya ilişkin hangi bilgi ve belgelerin isteneceği hususunun da işin mahiyetine göre Valiliğinizce değerlendirilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür